

Univerzita J. Selyeho

Pedagogická fakulta

Bratislavská cesta 3322, P.O.Box 54, 945 01 Komárno

Návrh tém dizertačných prác v študijnom programe Didaktika nemeckého jazyka a literatúry a slovenského jazyka a literatúry na akademický rok 2025/2026

Proposal of thesis topics in the study programme Didactics of German Language and Literature and Slovak Language and Literature for the academic year 2025/2026

Javaslat disszertációs dolgozati témákra az A német nyelv és irodalom és a szlovák nyelv és irodalom didaktikája tanulmányi programban a 2025/2026-os akadémiai évre

Školiteľ / Supervisor / Témavezető	Téma / Topic / Téma
<p>PD Dr. phil. habil. Attila Mészáros Katedra nemeckého jazyka a literatúry PF UJS SJE TKK Német Nyelv és Irodalom Tanszék The Department of German Language and Literature meszarosa@ujs.sk</p>	<p>Prieskum názorov k využívaniu umelej inteligencie medzi vysokoškolskými študentmi Cieľom tohto výskumu je preskúmať názory vysokoškolských študentov k využívaniu umelej inteligencie (UI) s osobitným zameraním na jej využitie vo vyučovaní a učení cudzích jazykov so špecifickým zreteľom na nemecký jazyk. Analýza sa zameriava na to, do akej miery študenti používajú nástroje založené na UI, na aké účely a aké jej výhody a výzvy vnímajú. Práca sa bude zaoberať etickými, technologickými a pedagogickými úvahami a skúsenosťami študentov o UI a úlohou akademických pracovníkov pri integrácii tejto technológie. Výskum bude využívať kvalitatívne a kvantitatívne metódy na meranie akceptácie UI, úrovne dôvery a správania používateľov. Porovná postoje študentov z rôznych odborov a preskúma faktory ovplyvňujúce používanie UI. Výsledky môžu prispieť k digitalizácii univerzitného vzdelávania, k lepšej integrácii nástrojov založených na UI a k rozvoju vzdelávacích stratégií. Výskum môže pomôcť tvorcom politik, pedagógom a študentom pri vedomejšom a efektívnejšom využívaní UI vo vysokoškolskom vzdelávaní.</p>

Kľúčové slová: *umelá inteligencia, vysokoškolskí študenti, názory, digitalizácia vzdelávania, technologická akceptácia, vysokoškolské vzdelávanie*

A survey of student beliefs about the use of artificial intelligence

The aim of this research is to explore the beliefs of college students towards the use of Artificial Intelligence (AI), with a particular focus on its use in teaching and learning of foreign languages, with a specific focus on the German language. The analysis focuses on the extent to which students use AI-based tools, for what purposes, and what they perceive its benefits and challenges to be. The thesis will address students' ethical, technological and pedagogical considerations and experiences of AI and the role of academics in integrating this technology. The research will use qualitative and quantitative methods to measure acceptance of AI, levels of trust and user behaviour. It will compare the attitudes of students from different disciplines and explore factors influencing the use of AI. The results can contribute to the digitisation of university education, to a better integration of AI-based tools and to the development of educational strategies. The research can help policy makers, educators and students to use AI more consciously and effectively in higher education.

Keywords: *artificial intelligence, higher education students, opinions, digitalization of education, technology acceptance, higher education*

A mesterséges intelligencia használata egyetemi hallgatók körében

A kutatás célja, hogy feltárja az egyetemi hallgatók véleményét, ill. nézeteit a mesterséges intelligencia (AI) alkalmazásáról, különös tekintettel annak az idegen nyelvek oktatásában és tanulásában való használatára, különös tekintettel a német nyelvre. Az elemzés arra összpontosít, hogy a hallgatók milyen mértékben és milyen célokra használják az MI-alapú eszközöket, és milyen előnyöket és kihívásokat látnak benne. A dolgozat foglalkozik a hallgatóknak a mesterséges intelligenciával kapcsolatos etikai, technológiai és pedagógiai megfontolásaiival és tapasztalataival, valamint az egyetemi oktatók szerepével e technológia integrálásában. A kutatás kvalitatív és kvantitatív módszerekkel méri a mesterséges intelligencia elfogadottságát, a bizalom szintjét és a felhasználói magatartást. Összehasonlítja a különböző tudományterületek hallgatóinak hozzáállását, és feltárja a

	<p>mesterséges intelligencia használatát befolyásoló tényezőket. Az eredmények hozzájárulhatnak az egyetemi oktatás digitalizálásához, a mesterséges intelligencia alapú eszközök jobb integrálásához és az oktatási stratégiák kidolgozásához. A kutatás segíthet a politikai döntéshozóknak, oktatóknak és hallgatóknak abban, hogy tudatosabban és hatékonyabban használják a mesterséges intelligenciát a felsőoktatásban.</p> <p>Kulcsszavak: <i>mesterséges intelligencia, felsőoktatási hallgatók, vélemények, az oktatás digitalizálása, technológia elfogadása, felsőoktatás</i></p>
<p>PD Dr. phil. habil. Attila Mészáros Katedra nemeckého jazyka a literatúry PF UJS SJE TKK Német Nyelv és Irodalom Tanszék The Department of German Language and Literature meszarosa@uj.s.sk</p>	<p>Rozvoj kompetencií v oblasti IKT vo vzdelávaní učiteľov cudzích jazykov doma a v zahraničí. Porovnávací kurikulárna analýza</p> <p>Cieľom tohto výskumu je vykonať komparatívnu analýzu rozvoja kompetencií v oblasti IKT v programoch vzdelávania učiteľov cudzích jazykov doma a v zahraničí na základe kurikul. Skúma úlohu digitálnych technológií vo vzdelávaní učiteľov a metodické prístupy na podporu využívania IKT. Prostredníctvom analýzy učebných plánov preskúma vzdelávacie politiky rôznych krajín, rozdiely a podobnosti v obsahu vzdelávania. Bude sa zaoberať pomerom medzi teoretickou a praktickou odbornou prípravou a stratégiami merania a rozvoja kompetencií v oblasti IKT. Výsledky výskumu môžu prispieť k modernizácii vzdelávania učiteľov a k integrácii osvedčených medzinárodných postupov. Osobitnú pozornosť bude venovať vplyvu IKT kompetencií na proces vyučovania a učenia sa a rozvoj digitálnej pedagogiky. Štúdia sa zaoberá aj postojmi učiteľov a študentov, ktoré ovplyvňujú integráciu IKT nástrojov do vyučovania.</p> <p>Kľúčové slová: <i>IKT kompetencie, vzdelávanie učiteľov, analýza učebných osnov, digitálna pedagogika, vzdelávacie technológie, porovnanie učebných osnov, medzinárodná dobrá prax, inovácia</i></p> <p>Developing ICT competences in teacher education at national and international level. Comparative curriculum analysis</p> <p>The aim of this research is to conduct a comparative analysis of ICT competence development in foreign language teacher education programmes at home and abroad. It examines the role of digital technologies in teacher education and the methodological approaches to support the use of ICT. Through an analysis of curricula, it will explore the</p>

	<p>educational policies of different countries, differences and similarities in training content. It will address the ratio between theoretical and practical training and strategies for measuring and developing ICT competences. The results of the research can contribute to the modernisation of teacher education and the integration of international good practice. It will pay particular attention to the impact of ICT competences on the teaching-learning process and the development of digital pedagogy. The study also covers the beliefs of teachers and students that influence the integration of ICT tools in the classroom.</p> <p>Keywords: <i>ICT competences, teacher education, curriculum analysis, digital pedagogy, educational technology, curriculum comparison, international good practices, innovation</i></p> <p>IKT-kompetenciák fejlesztése a hazai és külföldi tanárképzésben. Összehasonlító kurrikulumelemzés</p> <p>A kutatás célja a hazai és külföldi nyelvtanár-képző programok IKT-kompetenciafejlesztésének összehasonlító elemzése. Vizsgálja, hogy a digitális technológiák milyen szerepet töltenek be a pedagógusképzésben, és milyen módszertani megoldásokkal támogatják az információs-kommunikációs technológiák alkalmazását. A tantervek elemzése révén feltárja a különböző országok oktatáspolitikai irányelveit, a képzési tartalmak eltéréseit és hasonlóságait. Kitér az elméleti és gyakorlati képzés arányára, valamint az IKT-kompetenciák mérésére és fejlesztésére szolgáló stratégiákra. A kutatás eredményei hozzájárulhatnak a tanárképzés modernizálásához és a nemzetközi jó gyakorlatok beépítéséhez. Külön figyelmet fordít az IKT-kompetenciák hatására a tanítási-tanulási folyamatban és a digitális pedagógia fejlődésére. A vizsgálat kiterjed az oktatók és hallgatók nézeteire is, amelyek befolyásolják az IKT-eszközök tanórai integrációját.</p> <p>Kulcsszavak: <i>IKT-kompetencia, tanárképzés, kurrikulumelemzés, digitális pedagógia, oktatástechnológia, tantervi összehasonlítás, nemzetközi jó gyakorlatok, innováció</i></p>
<p>PD Dr. phil. habil. Attila Mészáros Katedra nemeckého jazyka a literatúry PF UJS SJE TKK Német Nyelv és Irodalom Tanszék The Department of German Language and Literature</p>	<p>Vyučovanie cudzích jazykov v tradičnom a waldorfskom vzdelávaní učiteľov. Porovnávací analýza učebných osnov</p> <p>Cieľom tohto výskumu je vykonať komparatívnu analýzu vyučovania cudzích jazykov v tradičnom a waldorfskom učiteľskom vzdelávaní a to so špecifickým zreteľom na nemecký jazyk. Skúma pedagogické a didaktické princípy, na ktorých sú tieto dva modely</p>

meszarosa@ujv.sk

vzdelávania založené, a ich vplyv na metodiku vyučovania cudzích jazykov. Osobitnú pozornosť venuje používaným učebným plánom, úlohe učiteľa, stratégiám výučby jazyka a metódam hodnotenia. Analyzuje vplyv holistického prístupu waldorfskej pedagogiky na proces jazykového vzdelávania a inovácie, ktoré tradičná príprava učiteľov integruje do jazykového vzdelávania. Skúma rozdiely a spoločné prvky vo vyučovaní cudzích jazykov a ich vplyv na jazykový rozvoj učiacich sa. Môže prispieť k modernizácii vzdelávania učiteľov cudzích jazykov a k podpore dialógu medzi rôznymi pedagogickými modelmi. Výsledky by mohli prispieť k zvýšeniu efektívnosti výučby cudzích jazykov a k rozvoju programov odbornej prípravy učiteľov.

Kľúčové slová: *výučba cudzích jazykov, waldorfská pedagogika, tradičné vzdelávanie učiteľov, analýza učebných osnov, jazyková pedagogika, alternatívne vzdelávanie, vyučovacie metódy, osvojovanie si jazyka*

Teaching foreign languages in traditional and Waldorf teacher education. Comparative curriculum analysis

The aim of this research is to carry out a comparative analysis of foreign language teaching in traditional and Waldorf teacher education with a specific focus on the German language. It examines the pedagogical and didactical principles on which the two models of training are based and how these influence the methodology of language teaching. It pays particular attention to the curricula used, the role of the teacher, language teaching strategies and assessment methods. It analyses the impact of the holistic approach of Waldorf pedagogy on the language learning process and the innovations that traditional teacher training integrates into language teaching. It explores the differences and common elements in foreign language teaching and their impact on learners' language development. It can contribute to modernising language teacher education and promoting dialogue between different pedagogical models. The results could help to improve the effectiveness of language teaching and to develop teacher training programmes.

	<p>Keywords: <i>foreign language teaching, Waldorf pedagogy, traditional teacher education, curriculum analysis, language pedagogy, alternative education, teaching methods, language acquisition</i></p> <p>Idegen nyelvek oktatása a hagyományos és a Waldorf-tanárképzésben. Összehasonlító kurrikulumelemzés</p> <p>A kutatás célja az idegen nyelvek oktatásának összehasonlító elemzése a hagyományos és a Waldorf-tanárképzésben, különös tekintettel a német nyelvre. Vizsgálja, hogy a két képzési modell milyen pedagógiai és didaktikai elvekre épül, és hogyan befolyásolják ezek a nyelvoktatás módszertanát. Különös figyelmet fordít az alkalmazott tantervekre, a tanári szerepre, a nyelvtanítási stratégiákra és az értékelési módszerekre. Elemezi, hogy a Waldorf-pedagógia holisztikus szemlélete milyen hatással van a nyelvelsajátítás folyamatára, valamint hogy a hagyományos tanárképzés milyen innovációkat integrál a nyelvoktatásba. A kutatás feltárja az idegen nyelvek tanításában megjelenő különbségeket és közös elemeket, valamint ezek hatását a tanulók nyelvi fejlődésére. A tanulmány hozzájárulhat a nyelvtanárképzés modernizálásához és a különböző pedagógiai modellek közötti párbeszéd előmozdításához. Az eredmények segíthetnek a nyelvtanítás hatékonyságának növelésében és a tanárképzési programok fejlesztésében.</p> <p>Kulcsszavak: <i>idegennyelv-oktatás, Waldorf-pedagógia, hagyományos tanárképzés, kurrikulumelemzés, nyelvpedagógia, alternatív oktatás, tanítási módszerek, nyelvelsajátítás</i></p>
<p>doc. PaedDr. Patrik Šenkár, PhD. Katedra slovenského jazyka a literatúry PF UJS SJE TKK Szlovák Nyelv és Irodalom Tanszék The Department of Slovak Language and Literature senkarp@ujss.sk</p>	<p>Synergia metód vo vyučovaní slovenského jazyka a slovenskej literatúry v školách s vyučovacím jazykom maďarským z aspektu diachronie</p> <p>Vzdelávanie detí a mládeže sa (ani) v 21. storočí nemôže zaobiť bez využívania a uplatnenia moderných vyučovacích metód. Tento prístup je súčasťou celkového pohľadu v rámci inkluzívneho vzdelávania, vychádzajúc pritom z aktuálnych (inovovaných) usmerení rôznych orgánov štátnej správy i odborných inštitúcií Slovenska pre školstvo a vzdelávanie. Dizertačná práca sa na teoretickej i praktickej</p>

báze venuje vyučovacím metódam z vývinového hľadiska, resp. ich aplikácii v časopriestore (základných alebo stredných) škôl s vyučovacím jazykom maďarským. Všíma si najmä vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia so špeciálnym zreteľom na využívanie konkrétnych vyučovacích metód v rámci predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra – teda upriamuje pohľad aj na možnosti súčasnej požiadavky vyučovania SJSJ metódami cudzích jazykov.

Kľúčové slová: *národnostné školstvo, slovenský jazyk a slovenská literatúra, inkluzívne vzdelávanie, vyučovacie metódy, diachrónny aspekt*

Synergy of methods in teaching the Slovak language and Slovak literature in schools with the Hungarian language of instruction from the aspect of diachrony

Education of children and youth cannot (even) in the 21st century do without the use and application of modern teaching methods. This approach is part of the overall view within inclusive education, based on the current (innovated) directions of various state administration bodies and professional institutions of Slovakia for education and training. The dissertation, on a theoretical and practical basis, is devoted to teaching methods from a developmental point of view, respectively, their application in the space-time of (primary or secondary) schools with Hungarian as the language of instruction. It pays particular attention to the educational field Language and Communication with special attention to the use of specific teaching methods within the subject Slovak language and Slovak literature – thus, it also directs its attention to the possibilities of the current demand for teaching SJSJ using foreign language methods.

Keywords: *national education, Slovak language and Slovak literature, inclusive education, teaching methods, diachronic aspect*

Módszerek szinergiája a magyar tannyelvű iskolák szlovák nyelv és szlovák irodalom oktatásában diakrón szempontból

A gyermek- és ifjúsági nevelés (még) a 21. században sem nélkülözheti a korszerű oktatási módszerek használatát és alkalmazását. Ez a megközelítés része az inkluzív

	<p>pedagógián belüli összképnek, amely Szlovákia különböző államigazgatási szerveinek és szakmai intézményeinek jelenlegi (újított) irányvonalaira épül az oktatás és képzés területén. A disszertációs dolgozat elméleti és gyakorlati síkon foglalkozik tanítási módszerekkel fejlődési szinten, ill. azok alkalmazásával a magyar tannyelvű (alap- vagy közép-) iskolák kontextusában. Különös figyelmet fordít a Nyelv és Kommunikáció művelődési területre, megkülönböztetett tekintettel a szlovák nyelv és szlovák irodalom tantárgyon belüli speciális (konkrét) oktatási módszerek alkalmazására – tehát a szlovák nyelv és szlovák irodalom tantárgy idegen nyelvi módszerekkel való oktatásának aktualitásaira és lehetőségeire is felhívja a figyelmet.</p> <p>Kulcsszavak: <i>nemzetiségi iskolaiügy, szlovák nyelv és szlovák irodalom, inkluzív nevelés, oktatási módszerek, diakrón szempont</i></p>
<p>doc. PaedDr. Patrik Šenkár, PhD. Katedra slovenského jazyka a literatúry PF UJS SJE TKK Szlovák Nyelv és Irodalom Tanszék The Department of Slovak Language and Literature senkarp@ujv.sk</p>	<p>Pedagogicko-didaktická interpretácia textov v edukačných publikáciách v rámci predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra</p> <p>Predmet slovenský jazyk a slovenská literatúra má vo výchovno-vzdelávacom systéme Slovenskej republiky špeciálne postavenie. Je integrálnou zložkou výučby v základných a stredných školách s vyučovacím jazykom maďarským. Súčasťou tohto procesu sú rôzne edukačné publikácie, ktoré majú za cieľ zefektívniť komplexný proces nadobúdania vedomostí, zručností a návykov žiakov/štváčikov. Dizertačná práca z čitateľského hľadiska analyzuje jednotlivé texty, interpretuje ich z pedagogicko-didaktického aspektu. Indukčnou i dedukčnou metódou vyvodzuje podobné a rozdielne zretele, črty či charakteristiky, ktoré sa majú uplatniť (aj) pri modernom a efektívnom vyučovaní spomínaného predmetu v pozadí požiadaviek dnešnej pedagogiky, inovácií a reforiem súčasnosti i celkovej školskej politiky.</p> <p>Kľúčové slová: <i>didaktika, pedagogika, interpretácia, edukačné publikácie, slovenský jazyk a slovenská literatúra</i></p> <p>Pedagogical-didactic interpretation of texts in educational publications within the subject Slovak language and Slovak literature</p>

The subject Slovak language and Slovak literature has a special status in the educational system of the Slovak Republic. It is an integral component of teaching in primary and secondary schools with Hungarian as the language of instruction. Part of this process are various educational publications that aim to make the complex process of acquiring knowledge, skills and habits of pupils/students more effective. The dissertation analyzes individual texts from the reader's point of view, interprets them from a pedagogical-didactic aspect. Using the inductive and deductive method, it derives similar and different aspects, traits or characteristics that should be applied (also) in the modern and effective teaching of the mentioned subject against the background of the demands of today's pedagogy, innovations and reforms of the present and overall school policy.

Keywords: *didactics, pedagogy, interpretation, educational publications, Slovak language and Slovak literature*

Oktatási publikációk szövegeinek pedagógiai-didaktikai interpretációja a szlovák nyelv és szlovák irodalom tantárgyon belül

A Szlovák nyelv és szlovák irodalom tantárgy kiemelt státuszú a Szlovák Köztársaság oktatási rendszerében. A magyar tannyelvű alap- és középiskolai oktatás szerves része. Ennek a folyamatnak a részét képezik a különféle oktatási kiadványok, melyek célja a tanulók ismereteinek, készségeinek és szokásainak elsajátítása, az összetett folyamatok hatékonyabbá tétele. A disszertációs dolgozat az egyes szövegeket olvasói szemszögből elemzi, pedagógiai-didaktikai szempontból értelmezi. Az induktív és deduktív módszerrel hasonló és eltérő szempontokat, vonásokat vagy jellemzőket nevez meg, amelyeket az említett tantárgy korszerű és hatékony oktatásában (is) alkalmazni kell a mai pedagógia igényei, a jelenkor újításai és reformjai, illetve az egységes iskolai politika szemszögéből.

Kulcsszavak: *didaktika, pedagógia, interpretáció, oktatási kiadványok, szlovák nyelv és szlovák irodalom*

doc. PaedDr. Patrik Šenkár, PhD.

Katedra slovenského jazyka a literatúry PF UJS
SJE TKK Szlovák Nyelv és Irodalom Tanszék
The Department of Slovak Language and
Literature

senkarp@ujss.sk

Bilingvizmus a jazyková socializácia v škole v národnostne zmiešanom prostredí južného Slovenska

Dizertačná práca sa zameriava na jazykové a sociálno-kultúrne interakcie žiakov v základných a stredných školách na južnom Slovensku; vzhľadom aj na platnú legislatívu a pedagogické prístupy, ktoré predpokladajú vyučovanie slovenského jazyka metódami cudzích jazykov v školách s vyučovacím jazykom maďarským. Skúma dopady tohto prístupu na motivácie žiakov a ich fungovanie v bilingválnom školskom prostredí. Jej cieľom je analyzovať jazykové správanie a postoje žiakov v prostredí dvoch kultúr/jazykov. Popritom osobitná pozornosť sa venuje dynamike dvojjazyčnej výchovy a vzdelávania. Tento pojem celkovo zahŕňa jazykové stratégie, adaptačné procesy a interpersonálne vzťahy, ktoré sa vytvárajú na rôznych úrovniach vzdelávania.

Kľúčové slová: *bilingvizmus, národnostná menšina, jazyková integrácia, dynamika vzdelávania, školy s vyučovacím jazykom maďarským*

Bilingualism and language socialization in school in the Nationally Mixed Environment of southern Slovakia

This dissertation examines the linguistic and socio-cultural interactions among pupils in primary and secondary schools in southern Slovakia. It also considers current Slovak legislation and pedagogical approaches that permit Slovak to be taught using foreign-language teaching methods in schools where Hungarian is the language of instruction. The dissertation analyzes how this model affects students' motivations and their ability to function in a bilingual school environment. The important objective is to investigate pupils' language behaviors and attitudes within a dual-language and culture context. Special attention is given to the dynamics of bilingual upbringing and education – a concept encompassing the language

	<p>strategies, adaptation processes and interpersonal relationships that develop at various levels of the educational system.</p> <p>Keywords: <i>bilingualism, national minority, language integration, education dynamics, schools with Hungarian as the language of instruction</i></p> <p>Kétnyelvűség és nyelvi szocializáció az iskolában Dél-Szlovákia nemzetiségileg vegyes környezetében</p> <p>A disszertáció Dél-Szlovákia alap- és középiskoláiban zajló diákok közötti nyelvi és szociokulturális interakciókat vizsgálja. Kitér a Szlovákiában érvényes jogszabályokra és pedagógiai megközelítésekre, melyek lehetővé teszik a szlovák idegen nyelvi módszerekkel való oktatását magyar tannyelvű iskolákban; elemzi ezen modell hatását a tanulók motivációjára, ill. rámutat hogyan érvényesülnek a kétnyelvű iskolai környezetben. A munka célja a tanulók nyelvi viselkedésének és attitűdjeinek feltárása kétnyelvű / két kultúrájú keretek között. Különös figyelmet kap továbbá a kétnyelvű nevelés és oktatás dinamikája: azok a nyelvi stratégiák, adaptációs folyamatok és interperszonális kapcsolatok, melyek az oktatás különböző szintjein alakulnak ki.</p> <p>Kulcsszavak: <i>kétnyelvűség, nemzeti kisebbség, nyelvi integráció, oktatási dinamika, magyar tannyelvű iskolák</i></p>
<p>doc. PhDr. Eva Tibenská, PhD. Katedra slovenského jazyka a literatúry PF UJS SJE TKK Szlovák Nyelv és Irodalom Tanszék The Department of Slovak Language and Literature tibenskae@ujss.sk</p>	<p>Didaktické spracovanie prepojenosti lexiky, morfológie so syntaxou slovenského jazyka na II. stupni ZŠ</p> <p>Jazyk je zložitý systém so svojou štruktúrou založenou na prepojenosti jednotlivých rovín jazykového systému a ich jazykových aj poprijazykových prostriedkov. Syntaktická rovina ako hierarchicky najvyššie stojaca úroveň jazykového spracovania myšlienkového odrazu skutočnosti v sebe zahŕňa všetky syntakticky relevantné javy z nižších rovín, pričom ich prispôsobuje novému, syntaktickému využitiu. Tak neosobné (impersonálne) slovesá nachádzajú na syntaktickej rovine využitie v jednočlenných vetách, skupina predmetových sloviess nachádza uplatnenie v sémanticky aktívnych vetách aj v ich derivovaných pasívnych</p>

obmenách a pod. V rámci integrovanej didaktiky by sa mala preto aj v základných školách uplatňovať pri vysvetľovaní syntaktických javov ich prepojenosť s ostatnými rovinami jazykového systému.

Kľúčové slová: *integrovaná didaktika, prepojenosť jazykových rovín, syntax slovenského jazyka, analýza, základná škola*

Didactic processing of the connection between lexis, morphology and syntax of the Slovak language at the second stage of primary education

Language is a complex system with its structure based on the interconnectedness of individual levels of the language system and their linguistic and extralinguistic means. The syntactic level, as the hierarchically highest level of linguistic processing of the mental reflection of reality, includes all syntactically relevant phenomena from lower levels, while adapting them to a new, syntactic use. Thus, impersonal verbs are used on a syntactic level in single-member sentences, the group of subject verbs is used in semantically active sentences and in their derived passive variations, etc. Integrated didactics should therefore also apply in elementary schools when explaining syntactic phenomena, their interconnection with other levels of the language system.

Keywords: *integrated didactics, interconnectedness of language levels, syntax of the Slovak language, analysis, elementary school*

A szlovák nyelv szókincsbeli, morfológiai és szintaktikai átfedésének kapcsolata s ennek didaktikai feldolgozása az alapiskola felső tagozatán

A nyelv összetett rendszer, amelynek felépítése a nyelvi rendszer egyes szintjeinek és azok nyelvi és nyelven kívüli eszközeinek összekapcsolódásán alapul. A szintaktikai szint, mint a valóság mentális tükröződésének, nyelvi feldolgozásának hierarchikusan legmagasabb szintje, minden szintaktikailag releváns jelenséget magában foglal az alacsonyabb szintekről, miközben új, szintaktikai felhasználásra adaptálja azokat. Így a személytelen igék szintaktikai szinten használatosak az

egytagú mondatokban, az alanyi igék csoportja a szemantikailag aktív mondatokban és származtatott passzív változataiban is, stb. Az integrált didaktikát ezért az alapiskolákban is alkalmazni kell a szintaktikai jelenségek, a nyelvi rendszer más szintjeihez való kapcsolódásuk magyarázatakor.

Kulcsszavak: *integrált didaktika, nyelvi szintek átfedése, szlovák nyelv szintaxisa, elemzés, alapiskola*